

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Záviskou v právní věci žalobkyně **I. F.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení** se sídlem Praha 5, Křížová 25, k žalobě proti správnímu rozhodnutí žalované ze dne 22.7.2014, o **zvýšení starobního důchodu**

t a k t o :

I. Rozhodnutí žalované ze dne 22.7.2014 č.j. X **s e z r u š u j e** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.

II. Žádnému z účastníků se **n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyni byla zamítnuta žádost o starobní důchod **z důvodu nezapočítání doby pojištění na území Lotyšské republiky a částečně na Ukrajině.**

[2] Žalobkyně podala včasnou žalobu proti v záhlaví označenému rozhodnutí žalované, ve které uvedla, že jí nebyla započtena doba prázdnin v období 23.2.1974 –

31.3.1974 na Ukrajině a období od 1.4.1974 do 15.9.1975 v Lotyšsku, kam dostala umístěnku ukrajinské školy. Vyslovila pochybnost, že žalovaná nepředložila ukrajinské straně potvrzení ukrajinské školy, kterou žalobkyně předložila. Navrhla rozhodnutí ze dne 22.7.2014 zrušit a vrátit věc žalovanému k nápravě a provedení vyrovnání uvedeného rozdílu jednorázově ode dne uvolnění výplaty předčasného starobního důchodu, a to od 1.3.2013.

[3] Žalovaná k žalobě dne 11.9.2014 uvedla, že rozhodovala kromě jiných právních předpisů též podle Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení a zdůraznila, že ve věci sporných dob pojištění opakovaně korespondovala s ukrajinským i lotyšským nositelem pojištění. Ze strany ukrajinského nositele pojištění byla potvrzena doba pojištění od 1.9.1971 do 23.2.1974, od 18.2.1976 do 1.7.1976, od 27.9.1976 do 30.9.1977 a od 7.12.1988 do 30.6.1989. Nepotvrzena zůstala doba od 23.2.1974 do 31.3.1974. Vzhledem k tomu, že Ukrajina není členem Evropské unie, nelze aplikovat Nařízení č. 883/2004. Doby výkonu zaměstnání na území Lotyšské republiky byly lotyšským nositelem důchodového pojištění potvrzeny, ale doba od 1.4.1974 do 15.9.1975 nemohla být žalovanou započtena do doby pojištění na území Ukrajiny podle čl. 2 odst. 3 Smlouvy, neboť s touto nejsou dotčeny ostatní závazky smluvních stran. Dále uvedla, že řízení podle zákona č. 155/1995 Sb. se řídí zásadou dispoziční, kdy iniciativa a dispozice zřízení je svěřena účastníku řízení, bylo proto na žalobkyni, aby si u ukrajinského nositele pojištění zajistila podklady pro přiznání důchodu. Pokud tak učinila žalovaná, není v její kompetenci podat k Penzijnímu fondu Ukrajiny odvolání. Navrhla žalobu zamítnout.

[4] Žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla námitky a své rozhodnutí ze dne 21.5.2014 potvrdila. V odůvodnění svého rozhodnutí mimo jiné uvedla, že rozhodnutím ze dne 21.5.2014 zamítla žádost o zvýšení starobního důchodu podle ust. § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zdp“). Předmětem napadeného rozhodnutí i uplatněných námitek je hodnocení doby zaměstnání účastnice řízení v období od 1.4.1974 do 15.9.1975 a od 24.9.1975 do 26.12.1975. Dle potvrzení ukrajinského nositele pojištění byla potvrzena doba pojištění v rozsahu 1617 dnů, a to od 1.9.1971 do 23.2.1974, od 18.2.1976 do 1.7.1976, od 27.9.1976 do 30.9.1977 a od 7.12.1988 do 30.6.1989. Tato doba byla ve výpočtu výše starobního důchodu zhodnocena jako česká doba pojištění dle čl. 39 odst. 4 Smlouvy. Lotyšským nositelem důchodového pojištění byla potvrzena doba pojištění získaná na území Lotyšské republiky v období od 16.4.1973 do 20.8.1973, od 1.4.1974 do 15.9.1975 a od 24.9.1975 do 26.12.1975. Vzhledem k souběhu ukrajinské a lotyšské doby pojištění v době od 16.4.1973 do 20.8.1973 byla tato doba zhodnocena jen jednou, jako ukrajinská doba pojištění. Celkový rozsah doby pojištění získaný v Lotyšské republice tak činí 618 dnů. Ukrajinský nositel důchodového pojištění se vyjádřil k dobám od 1.4.1974 do 15.9.1975 a od 24.9.1975 do 26.12.1975 a dále konstatoval, že tato doba, co by výkon práce na území Lotyšské republiky, nemůže být započítána jako doba pojištění na území Ukrajiny s odvoláním na čl. 2 odst. 3 Smlouvy. Podle ust. čl. 2 odst. 1 Smlouvy lze pro účely výpočtu starobního důchodu zohlednit pouze takové doby, které jsou považovány za doby pojištění podle právních předpisů každé ze smluvních stran, tj. české nebo ukrajinské, nikoliv třetích států. Protože se doby pojištění třetích států včetně Lotyšska (vzhledem k absenci závazků vyplývajících

z Nařízení č. 883/2004) nepovažují ani podle českých ani ukrajinských právních předpisů za doby pojištění, nelze o ně důchod navýšit. ČSSZ provedla srovnání výše starobního důchodu podle ust. čl. 52 odst. 1 písm. b) Nařízení č. 883/2004 při jejímž výpočtu byla zohledněna doba pojištění na území Lotyšské republiky s výší starobního důchodu dle Smlouvy, při jejímž výpočtu byla zohledněna doba pojištění získaná v ČR a na území Ukrajiny a vzhledem k tomu, že výše starobního důchodu stanovená podle čl. 52 odst. 1 písm. b) Nařízení č. 883/2004 je nižší než výše starobního důchodu stanovená podle Smlouvy, je účastníci řízení vyplácena výše starobního důchodu stanovená podle ustanovení Smlouvy.

[5] Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů, vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (ust. § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s.ř.s.“) a dospěl k závěru, že žaloba je z části důvodná.

[6] Z obsahu dávkového spisu bylo zjištěno, že žalobkyni byl k žádosti ze dne 5.9.2011 přiznán starobní důchod před dosažením důchodového věku rozhodnutím ze dne **8.3.2012** dle § 31 odst. 1 zdp ve výši 7.774,- Kč měsíčně, když žalobkyni pro nárok a výši starobního důchodu bylo započteno celkem do 29.9.2011 - 11737 dnů, tj. 32 roků a 57 dnů, celková doba pojištění pak činí 11610 dnů, tj. 31 roků a 295 dnů a po snížení náhradní doby pojištění činí celkem 11342 dnů, tj. 31 roků a 27 dnů. Žalobkyni byla započtena doba až od 30.1.1978 a dále na osobním listě důchodového pojištění z 6.6.2012 je již vykazována doba od 1.9.1971 do 23.2.1974 v počtu 907 dnů, dále od 18.2.1976 do 1.7.1976 v počtu 135 dnů, od 27.9.1976 do 30.9.1977 v počtu 369 dnů, to vše na Ukrajině, dále 206 dnů jako zaměstnání na Ukrajině od 7.12.1988 do 30.6.1989. Žalovaná dne **4.7.2012** znovu rozhodla tak, že žalobkyni podle ust. § 56 odst. 1 písm. b) zdp s přihlédnutím k čl. 13 a 39 Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení zvýšila starobní důchod na částku 8.743,- Kč měsíčně z důvodu, že do výše důchodu byla dodatečně zhodnocena doba pojištění, kterou potvrdil ukrajinský nositel pojištění. Penzijní fond Ukrajiny nepotvrdil dobu pojištění v období od 1.4.1974 do 15.9.1975 a od 24.9.1975 do 26.12.1975, která je dobou pojištění Litevské republiky. Žalobkyně proti uvedenému rozhodnutí podala námitky a domáhala se započtení i pojistné doby v Lotyšsku. Na osobním listě důchodového pojištění ze dne 12.10.2012 je dodatečně započteno v období od 29.9.2011 do 30.11.2011 – 63 dnů pojištění. Dne **8.11.2012** vydáno další rozhodnutí o zvýšení výplaty starobního důchodu od 1.3.2012 na částku 8.966,- Kč měsíčně z důvodu započtení doby pojištění od 29.9.2011 do 30.11.2011 a s poznámkou, že v současné době je šetřena doba pojištění na území Lotyšska. Dne **20.11.2012** žalovaná rozhodla o námitkách proti rozhodnutí ze dne 4.7.2012, když tyto neuznala důvodné a rozhodnutí ze dne 4.7.2012 potvrdila. Další rozhodnutí vydáno **12.12.2012**, jímž žalovaná zamítla žádost o zvýšení starobního důchodu s odůvodněním, že na základě dodatečně přiložených dokladů byly došetřeny doby pojištění získané na území Lotyšska, ČSSZ provedla srovnání výše důchodu, která by náležela podle čl. 52 odst. 1 písm. b) Nařízení 883/2004 s výší důchodu stanovenou pouze za českou dobu pojištění. Pro výši dílčího důchodu podle čl. 52 odst. 1 písm. b) Nařízení 883/2004 byla započtena doba v českém důchodovém pojištění 11342 dnů a v lotyšském pojištění 742 dnů, celkem 12084 dnů. Výše dílčího důchodu, která odpovídá poměru délky dob pojištění získaných podle

českých právních předpisů v celkové době pojištění získané v ČR a ostatních členských státech, činí 7.711,- Kč měsíčně, přičemž výpočet důchodu podle Smlouvy s Ukrajinou činí měsíčně 8.784,- Kč. Dodatečně provedený zápočet je tak bez vlivu na rozhodnutí ze dne 8.11.2012. Proti právě uvedenému rozhodnutí žalobkyně podala dne 21.1.2013 námitky a žalovaná tyto zamítla **rozhodnutím ze dne 24.1.2013** z důvodů opožděně podaných. Žalobkyně dne 14.11.2013 podala žádost u žalované s požadavkem, aby doba pojištění od 1.4.1974 do 15.9.1975 v Lotyšsku byla zhodnocena, neboť tato doba pojištění je povinná v té době jako umístěnka SPŠ Hydroenergetické Záporoží a má být potvrzena penzijním fondem Ukrajiny na základě vyslání ukrajinské školy. O této žádosti **žalovaná rozhodla 21.5.2014** tak, že k době od 1.4.1974 do 15.9.1975 a od 24.9.1975 do 26.12.1975 nemůže být přihlédnuto, neboť ukrajinský nositel pojištění tuto dobu nepotvrdil z důvodu, že byla získána na území Lotyšska a nelze ji v souladu s bodem 3 čl. 2 Smlouvy mezi Ukrajinou a ČR započítat. Žalobkyně proti rozhodnutí ze dne 21.5.2014 podala včasné námitky, ke kterým přiložila potvrzení ze dne 2.6.2014 vystavené ředitelem školy Zaporožský hydroenergetický College (Ministerstvo školství a vědy Ukrajiny, Záporoží státní Inženýrská akademie, Zaporožský hydroenergetický College) v originálu i překladu do češtiny. V tomto potvrzení mimo jiné je uvedeno, že potvrzení je vydáno pro N. I. M. o tom, že studovala na střední průmyslové škole hydroenergetické v Záporoží na denní fakultě, byla přijata do stavu studentů s nástupem ode dne 1.9.1971 a byla propuštěna ze stavu studentů v souvislosti s ukončením průmyslovky dne 16.3.1974. Podle plánu personálního umístění ze dne 11.3.1974 byla poslána pracovat v Salaspil okresu města Rigy Lotyšské republiky.

[7] Podle čl. 3 Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení ze dne 4.7.2011, která vstoupila v platnost dne 1.4.2003, že tato smlouva se vztahuje a) na občany smluvních stran, kteří podléhají nebo podléhali právním předpisům jedné nebo obou smluvních stran, b) jiné osoby, pokud odvozují svá práva z práv občanů obou smluvních stran uvedených pod písmenem a). Podle čl. 4 osoby, na které se vztahuje tato smlouva, jsou při používání právních předpisů každé ze smluvních stran postaveny na roveň vlastním občanům, pokud tato smlouva nestanoví jinak. Podle čl. 2 odst. 3 touto smlouvou nejsou dotčeny závazky smluvních stran, které pro ně vyplývají z mezinárodních smluvních dokumentů uzavřených se třetími státy. Podle čl. 14 závisí-li podle právních předpisů jedné smluvní strany vznik, zachování nebo obnovení nároku na důchod na existenci nebo získání určitých dob pojištění, musí instituce této smluvní strany, v nezbytném rozsahu, přihlédnout i k existenci nebo dobám odpovídajícího pojištění získaných podle právních předpisů druhé smluvní strany za podmínky, že se nepřekrývají.

[8] Podle čl. 52 bod 1 Nařízení EP Rady (ES) 883/04 příslušná instituce vypočte výši náležející dávky a) podle právních předpisů, které uplatňuje, a to pouze pokud jsou splněny podmínky nároku na dávky výhradně podle vnitrostátního práva, b) výpočtem teoretické výše a následně skutečné výše dávky (poměrná dávka) takto: I) teoretická výše dávky se rovná dávce, kterou by dotyčná osoba měla nárok, pokud by všechny doby pojištění nebo bydlení získané podle právních předpisů ostatních členských států byly získány ke dni přiznání dávky podle právních předpisů, které uplatňuje, II) příslušná instituce pak stanoví skutečnou výši poměrné dávky tak, že použije na teoretickou výši poměr mezi délkou dob získaných před vznikem sociální události podle právních

předpisů, které uplatňuje, a celkové délky dob získaných před vznikem sociální události podle právních předpisů všech dotčených členských států.

[9] K žalobnímu bodu započtení doby pojištění na Ukrajině i za období od 23.2.1974 do 31.3.1974 jako prázdniny. V této souvislosti soud poukazuje na obsah námitek podaných žalobkyní proti rozhodnutí ze dne 21.5.2014, aby byla započtena doba zaměstnání získaná na území Lotyšska, když přiložila potvrzení ze dne 2.6.2014 vystavené ředitelem školy (Ministerstvo školství a vědy Ukrajiny, Záporoží státní Inženýrská akademie, Zaporožský hydroenergetický College) v originálu i překladu do češtiny, tak jak uvedeno v odst. [6] tohoto rozsudku. Krajský soud nepřehlédl, že v předloženém potvrzení je ukončení studia dnem 16.3.1974, přičemž žalovaná s odvoláním na potvrzení ukrajinského nositele důchodového pojištění započítala dobu studia nikoliv do 16.3.1974, nýbrž toliko do 23.2.1974. Žalovaná se v odůvodnění svého rozhodnutí vůbec předloženým listinným důkazem nezabývala. Sice uvedla, že byla povinna vycházet z údajů předložených nositeli důchodového pojištění Ukrajiny a Lotyšské republiky, avšak dle ust. § 68 odst. 3 správního řádu je správní orgán mimo jiné povinen uvést, jak se vypořádal s návrhy a námitkami účastníků řízení. **Jestliže žalobkyně předložila nový listinný důkaz, který svým obsahem je v rozporu s důkazem, na základě kterého žalovaná rozhodla, byla povinna k tomuto rozporu ve vztahu ke konkrétnímu novému listinnému důkazu se vyjádřit.** Pokud se týká tvrzení o nezapočtení doby prázdnin, soud již jen opakuje, že žalovaná je vázána rozsahem pojištění předloženým ukrajinským nositelem pojištění a nepřísluší jí hodnotit další dobu pojištění vykonanou na území Ukrajiny, byť je to doba dle českých právních předpisů hodnotitelná; doba pojištění je považována za dobu pojištění podle právních předpisů každé ze smluvních stran (srovnej články 1 bod 8 Smlouvy).

[10] Pokud žalobkyně žalované vyčítá, že jí nebylo započteno období od 1.4.1974 do 15.9.1975, kdy pracovala po ukončení studia v místě, které se nachází na území Lotyšska, pak v tomto není možné žalobkyni přisvědčit. Dle článku 2 odst. 3 Smlouvy, nejsou dotčeny závazky stran, které pro ně vyplývají z mezinárodních smluvních dokumentů uzavřených se třetími státy. Žalobkyně byla po absolvování školy umístěna do města, které se po rozpadu SSSR nachází na území Lotyšska. S odvoláním na výše uvedené právní ustanovení není možné podle Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou hodnotit dobu pojištění vykonanou na území třetího státu. Doba pojištění na území Lotyšska, co by členská země Evropské unie, je hodnotitelná dle Nařízení 884/2004. Tuto zásadu žalovaná v odůvodnění svého rozhodnutí vyslovila. Nicméně žalovaná v odůvodnění rozhodnutí (odst. 7 druhé strany rozhodnutí) uvedla, že provedla srovnání výše starobního důchodu podle Nařízení č. 883/2004 a výše důchodu stanovené podle Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou a vzhledem k tomu, že výše starobního důchodu stanovená podle článku 52 odst. 1 písm. b) Nařízení je nižší než výše podle Smlouvy, je nadále vyplácena výše starobního důchodu stanovená podle ustanovení Smlouvy. **V odůvodnění rozhodnutí však samotný výpočet absentuje. Z hlediska posuzované věci je stěžejní, aby odůvodnění rozhodnutí bylo natolik vypovídající, aby bylo možné rozhodnutí správního orgánu přezkoumat, bez toho, že by soud musel ve správním spise dohledávat postupy správního orgánu.**

[11] Krajský soud tak dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, byť částečně i z jiných důvodů než byly namítány, proto předmětné rozhodnutí žalované zrušil pro vady řízení, neboť lze jej z tohoto pohledu považovat za rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. V dalším řízení je správní orgán vázán právním názorem vysloveným zdejším soudem v odstavci [9] a [10] tohoto rozsudku.

[12] Žádnému z účastníků nepřiznal soud náhradu nákladů řízení, neboť úspěšná žalobkyně se náhrady nákladů vzdala a žalovaná nemá právo na náhradu nákladů ze zákona (§ 60 odst. 1, 2 s.ř.s. a § 118d odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. v plat. znění).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí l z e podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ostravě dne 2. září 2015

JUDr. Jana Záviská
samosoudkyně